

POROVNÁNÍ

Audio Physic Tempo VI kontra Usher Mini-1 DMD

Proti Fyzice

Ještě před 10 lety by nikoho ani nenapadlo porovnávat soustavy z Tajwanu se striktně audiofilními konstrukcemi, pocházejícími od těch nejrenomovanějších výrobců. Ale časy se mění a značka Usher již má jméno. Odolá však nová verze Dancer Mini 1 jednom z nejlépe se prodávajících soustav v ceně okolo 12000 zlotých? Sami jsme se přesvědčili.

Audio Physic Tempo VI

Šestá verze Tempa je v nabídce firmy již 3 roky. Stále se však prodává velmi dobře, přesto, že ji nedávno přibyl konkurent – výroční model Tempo 25. Nás ale zajímala levnější verze.

Tempo je klasikem v nabídce producenta z Brilonu. První verze se objevila v roce 1986, tedy v samém počátku existence této znamenité německé firmy. Během 24 let prošly 6 krát evolucí, tzn. každé 4 roky jedna generace modelů. Teoreticky bychom se měli koncem roku dočkat verze č.7, jelikož Tempo 6 se objevilo koncem roku 2007. V současné době však máme šestky, soustavy velmi ceněné nejen v Polsku. Německý „Stereoplay“ je dvakrát ocenil jako nejlepší ve své cenové kategorii. Ale konkurence nespí a my máme konečně možnost se přesvědčit, zda renomé tohoto modelu je zasloužené.

KONSTRUKCE

Z pohledu polského, ale i evropského audiofila, se tvary a proporce modelu Tempo 6 jeví jako ideální. Soustavy nejsou veliké, řekl bych, že patří mezi střední. Podívejme se na čísla: výška 100cm, šířka 18,7cm, hloubka 32cm. Prostřední rozměr je třeba navýšit o stabilizační prvky zastupující hroty, které zaručují stabilitu útlých a dozadu nachýlených soustav nepravidelného tvaru. Z boku mají tvar lichoběžníku, shora připomínají hrušku, na obou koncích useknutou. Zadní část je širší než přední, profil však je hladký, bez zalomení, aby bylo dosaženo většího vnitřního objemu bez nutnosti zvyšovat celkovou výšku nebo šířku přední stěny, která měří pouhých 14,5cm. To je podstatně méně, než je obvyklé. Německá firma zastává názor, že pro kvalitu zobrazení prostorové scény má úzká přední stěna soustavy klíčový význam. Možná ano, možná ne – tady se názory rozcházejí. Každopádně tuto tezi lze lehce potvrdit i vyvrátit. Podstatou celé konstrukce je středotonový měnič o efektním názvu HHCM (Hyper Holographic Cone Midrange). Nemám ponětí, co má společného s holografií, ale nedá se popřít, že je to originální měnič. Boj proti vibracím a vzájemná izolace mechanických částí, je jednou ze základních tezí hlavního projektanta - Manfreda Diesterticha. Vyvinul rovněž systém dvojitého koše reproduktoru, kde vnitřní koš drží cívku a vnější vše upevňuje ke konstrukci. Oba elementy jsou kovovými odlitky a spojeny jsou v dolní části zajímavě

řešeného systému magnetů. Vše kvůli tomu, aby bylo zabráněno přenosu vibrací ze skříně na středobasový reproduktor – pracující v pásmu od 150 do 3000Hz. Nakolik je toto řešení účinné je těžké říci (musíme věřit tvůrci), ale smysl určitě má. Dalším netypickým prvkem, charakterizujícím tuto firmu, je válcovitý, lehce se dopředu rozšiřující korektor fáze a v neposlední řadě rovněž pár identických basových měničů o průměru 165mm, umístěných na bočních stěnách ozvučnice. Výhodou tohoto řešení je částečné snížení sil, vzájemně působících na boční stěny soustavy při aktivní práci měničů. Při takto malých proporcích soustavy i malých rozměrech samotných měničů, je těžké vyvozovat z tohoto řešení jakoukoli folozofii (jiná situace nastává v případě velikých membrán, např. u subwooferu BW PV1). Zajisté ale symetrické uspořádání měničů (oproti umístění dvou měničů na jedné stěně skříně), je řešením přínosným. Producent dokonce označuje jednu soustavu jako levou a druhou jako pravou. Určitě i to dělá na posluchače dobrý dojem. Membrány basových reproduktorů jsou pravděpodobně vyrobeny z hliníku, pokryty jsou stejnou barvou, jsou však znatelně hrubší a tím i pevnější. Gumové okraje umožňují relativně veliký rozkmit. Cívka má průměr 40mm. Oba woofery pracují ve společné komoře, ve které jsem objevil dvojí žebrovaní. Mají k dispozici nevelký prostor, protože těsně pod středotonovým měničem se nachází příčka, oddělující středovou sekci, a nad ní je komora výškového reproduktoru. Takže každá sekce má svůj předepsaný objem. Kanál BR je umístěn v úrovni magnetů obou basových měničů. Stěny skříně mají přiměřenou tloušťku 18,5mm a jsou zhotoveny ze standardního materiálu, tedy MDF desek.

Za pozornost stojí specifický druh kabelu, který vede signál ke kopulce výškového reproduktoru. Jeden z vodičů je zbaven izolace a takto je veden vnějším obalem žlutého kabelu, druhý má izolaci vlastní. Vodiče dodávající signál k ostatním měničům jsou více prozaické, jedná se o kabely z OFC mědi v průsvitné izolaci z PVC.

O výhybce mohu těžko cokoli napsat, protože přístup k ní je značně ztížen.

V roli výškového reproduktoru je použit vlastní model Audio Physic, jedná se textilní membránu potaženou značně silnou vrstvou lesklého impregnátu. Výběr tohoto typu materiálu je zaskakující vzhledem k tomu, že zbylé měniče mají tvrdé, hliníkové membrány.

ZVUK

Tempo 6 dorazily ke mně jako první a od nich jsem taky započal svá pozorování. Již po chvíli mi bylo jasné, že se jedná o velmi vydařené soustavy. Nabízejí vcelku spojitý, teplejší zvukový projev s minimálně zdůrazněnými výškami (efekt spíše úzkopásmový), a s basy, které jsou totálním překvapením. Mohutnost a rozsah nízkých kmitočtů sugerují značně větší rozměry soustav. Opravdu udiven jsem byl z toho, s jakou svobodou si v tomto ohledu vedly takto útlé konstrukce. Kvalita nízkých tónů již není tak spektakulární jako jejich množství, přesto bylo dosaženo dobrého kompromisu. Basy netrpí zpomalováním nebo slabší kontrolou, můžeme však zaznamenat jeho basreflexovou příchuť, což lze lehce potvrdit sinusovým signálem 25-50Hz. Tehdy je výrazně slyšet nátrubek basreflexu. Nevím, jaký význam má netypické rozmístění basových měničů, ale při klasickém rozmístění soustav v poslechovém prostoru, při kterém testuji naprostou většinu modelů, byly nízké tóny zdůrazněny kolem hodnoty 60Hz více než obvykle. Je to jev do určité míry normální (jeden ze silnějších módů mého pokoje), přesto v tomto případě byl výsledný zvuk natolik obtěžující, že jsem byl donucen hledat jiné ustavení. Nakonec se vše povedlo a problém ustoupil, zřejmě jej zavinila silnější interakce wooferu s bočními stěnami.

Kdybych později neslyšel Ushery, byl bych schopen vystavit střednímu pásmu těchto soustav nejvyšší známky. Samozřejmě ne v hledisku absolutním, ale přesto. Tato oblast zní bohatě, hutně a zajímavě, v žádném případě ne chudě a pouze obrysově. Slyšíme plnost dozrívání i stejnorodost zvuku v oblasti přechodu středy-výšky. Popravdě jsem věděl, že to jde i lépe

(třeba jen na základě dojmů z mých 11 let starých Zollerů), že schází něco málo mikrodetaílů, že rozlišení není absolutní. Přesto, s ohledem na cenu, je těžké cokoli vytýkat. Přestože již vím, že lze dosáhnout ještě lepších barev nástrojů, více otevřenosti a průzračnosti zvuku za ty samé peníze, nic Tempu nevytýkám.

Na vyšší ocenění má vliv především podání sopránu, které – jak dobře vědí konstruktéři – dokáže subjektivně ovlivnit značně širší spektrum hodnocení, než pouhé podání vysokých frekvencí. Ve svém důsledku tweeter vždy zasahuje i do středního pásma tím, že to on přenáší většinu vyšších harmonických, produkovaných všemi akustickými nástroji. Vysoké tóny modelu Tempo 6 jsou dobré, možná dobré s plusem. Co se týká množství, je jich tak akorát, pouze místy se projeví tendence k mírnému rozjasnění, v oblasti někde mezi 5 až 10 kHz. Ve srovnání s „výškáčem“ Usher, lze pocítit skromnější paletu podání vyšších harmonických a lehký úbytek rozlišení. Není to nic dramatického ale v přímém srovnání je potřeba to zaznamenat.

Podání prostoru, jako obvykle, patří k silným stránkám konstrukcí Audio Physic. Při poslechu tohoto modelu jsem však měl dojem, že své ovoce přináší štíhlá konstrukce AP, že zvuk je vzdušnější než z modelu Dancer DMD. Mnoho posluchačů by pravděpodobně potvrdilo jeho lepší „uvolnění“ od vlastní soustavy. Nelze rovněž Tempu upřít schopnost hrát s rozmachem, expanzivně a široce. Můj 30 metrový poslechový prostor, vytvořil soustavám komfortní podmínky, v menších prostorech pravděpodobně neuslyšíme takto plně vygenerovanou scénu. Pokud jde o hloubku zobrazené scény a o její jednotlivé úrovně, hodnocení je opět vysoké, ale přesto nižší než v případě Usher Dancer DMD 1. Dokonalým příkladem v tomto případě byl poslech alba Mike'a Garsona „The Oxnard Session, vol 2“ (Reference Recording RR-53), obsahující značně nekonvenčně nahraný studiový materiál. Mikrofony byly umístěny poměrně daleko, takže byl slyšet čitelný dozvuk i odrazy od stěn studia. Ushery zde vytvořily relativně úzkou scénu, ale s dokonalým zobrazením jednotlivých úrovní vzdáleností a skutečnými proporcemi píána v prostoru. Nejvíce vzdálený zde byl perkusista, kterého jsme mohli zaregistrovat jakoby za zadní stěnou pokoje. Tempo 6 nepodávaly tyto informace takto čitelně, ale při reprodukci hudebního materiálu fázově zmanipulovaného, se dokázaly projevit v co nejlepším světle. Pusťte si takového Waterse (všichni vědí o které album se jedná), Gabrielovo „UP“ nebo „Er“ Nilse Petera Molvaera a efekty budou vynikající.

Ještě pár slov k dynamice. Audiofilové, kteří nehrají příliš hlasitě, disponující poslechovým prostorem kolem 20 m², pravděpodobně nedosáhnou limitu možností těchto soustav, který leží opravdu poměrně vysoko. Líbilo se mi, že při hlasité produkci Marcuse Millera, Tempo nevysílalo žádné signály v duchu: „dost, nechej mě konečně odpočinout“. Hodnota 106 dB, kterou naměřili v testu magazínu Stereoplay, je velmi ceněná vzhledem k tomu, že tyto soustavy jsou takto štíhlé.

DLE NAŠEHO NÁZORU

Tempo 6 jsou velmi chytře vyprojektované soustavy. Naprostou většinu repertoáru zahrají velmi dobře až skvěle, především komerčního a zábavného. V oblasti klasiky a akustického jazzu nezřídka musí uznat převahu Dancerů DMD 1 (alespoň v mém hodnocení), mají však převahu v rozmachu nízkých kmitočtů a celkové mohutnosti zvuku, což je předurčuje k interpretaci hudby zábavné. Výsledný dojem je tedy proti všem fyzikálním zákonům, a je přesně opačný, než bychom mohli od obou konstrukcí očekávat.

Ale právě to je na audiu krásné...

Usher Mini-1 DMD

Nový „diamantový“ vysokotonový reproduktor byl postačujícím důvodem k tomu, aby Usher inovoval celou svou sérii Dancer. Po více než roční přestávce máme opět možnost otestovat soustavu Mini-1, tentokrát ve variantě DMD.

Kdo si v minulém roce pořídil model Mini-1 s beryliovým měničem, určitě není nadšen tím, že všechny předešlé konstrukce série Dancer byly nahrazeny verzemi DMD. Liší se především tím, že místo beryliového výškového měniče jsou osazeny kopulkou diamantovou. Ale nejen tím. Producenti samozřejmě milují takovéto praktiky, klienti už méně. Na takto rychlé obměny jsou zvyklí maximálně uživatelé A/V receiverů a obrazových přehrávačů, audiofilové na to zvyklí nejsou. Usher si však drží fazónu tím, že svým klientům umožňuje uplatnit placený upgrade modelů beryliových na nové verze DMD.

Mini-1 DMD je nejmenším a nejlevnějším podlahovým modelem Taiwanské značky, ve kterém pracuje zcela nový – 1,25 palcový diamantový „výškáč“. Diamantový podle názvu, protože ve skutečnosti se jedná o diamantu podobný amorfní uhlík, resp. o zvláštní verzi tohoto neobvyklého prvku.

KONSTRUKCE

Usher ve svých materiálech uvádí, že se jedná o umělý diamant, získaný chemickou metodou z kapalných látek (CVD). Kopulky z diamantu CVD jsou ale poměrně těžké a jejich rezonance špatně kontrolovatelné. Tato kritika je zřejmě adresována největšímu propagátoru diamantových kopulek, jistě dobře známé firmě z Velké Británie.

Kopulka DMD však má zcela jinou konstrukci. Je tvořena kovovým základem, na který je z obou stran nanášena vrstva výše zmiňované verze uhlíku (DLC – Diamond Like Carbon). Pod mikroskopem vidíme, že se liší od diamantu tím, že obsahuje svazky atomů sp² i sp³, oproti klasickému diamantu, kde vystupují pouze nejmocnější svazky sp², které vážou atomy do regulérní, pevné krystalové mřížky.

Inovace Mini-1 však nenabízí pouze výměnu samotného tweeteru. Byly zesíleny stěny soustavy a podstavec je rovněž zcela nový. Naštěstí není tak rozměrný jako ve staré sérii 6, ale jeho váha (13,4kg) umocňuje stabilitu soustav a velmi výhodné hroty zaručují báječně jednoduché ustavení soustav. V předcházející verzi byly hroty vyprojektovány ztlačně hůře. Vrchní část přední stěny, kde je upevněn „výškáč“, je zkosená s cílem vyrovnání časového průběhu obou měničů. Je milé setkat se s takovýmto řešením v bednách, které nestojí desítky tisíc zlotých. Půdorys skříně má tvar připomínající nejvyšší modely firmy Sonus Faber, což znamená, že boční stěny jsou vypouklé a směrem dozadu se sbíhají. Vypadá to skvěle, tím spíše, že tyto stěny působí dojmem, že jsou vyrobeny z masívu. To však není úplně pravdou, protože pokud vím, hlavním stavebním materiálem zůstává MDF. Přední stěna je až 52 mm silná, v dolní části zadní strany soustavy máme k dispozici dva páry reproduktorových terminálů, ustavených svisle pod sebou. Není to neobvyklejší způsob řešení, ale připojení dvou párů vodičů nečiní žádný problém. Je potřeba ale dávat pozor na označení plus a minus. Basový měnič využívá celý vnitřní objem extrémně masivní konstrukce skříně. Ushery, vyzbrojeny stabilními sokly a hroty, jsou dvakrát těžší než modely Audio Physic. Tunel basreflexu má netypický tvar šterbiny, vyvedené v dolní části přední stěny. Ukazuje se, že ačkoli jeho hrany nejsou speciálně zaobleny, turbulence vzduchu ani při velikých výchylkách membrány, nejsou prakticky slyšitelné. Ve stejných podmínkách Tempo již slyšitelně „fouká“.

ZVUK

Neměl jsem možnost přímého srovnání Mini-1 DMD s beryliovou verzí, domnívám se však, že obě soustavy mají mnoho společného. Po prvotním poslechu nového modelu jsem se vrátil ke své recenzi z roku 2009, a našel jsem mnoho společných rysů: podobný je charakter basů a blízký je i výčet všech kladů těchto soustav. Každopádně je ale verze DMD ve všech směrech lepší. Zní průzračněji a rozlišeněji, mám dojem, že se zlepšila preciznost a motorika basů. Rozlišení a průzračnost zvuku jsou hlavními atributy, odlišujícími tyto soustavy od modelu Tempo 6. Nebudu nic ovíjet bavlou a řeknu rovnou, že Ushery v těchto aspektech mají nad AP navrch. Jak se to projevuje? První dojem se týká lehkosti a svěžesti zvuku Usherů. Pokud vezmeme v úvahu fakt, že jsem tyto soustavy připojil ihned po poslechu jiných dvou konstrukcí v cenách 26 a 40 tisíc zlotých (názvy neuvedu), v nichž producenti namíchali barvy a spojitost registrů zvuku tak (spíše nenamíchali), že teprve teď jsem si s úlevou oddechl a řekl: „ano, nyní mohu v klidu poslouchat hudbu“. Barva zvuku byla z Mini-1 DMD o mnoho přirozenější.

Od začátku bylo jasné, že Mini-1 DMD, ačkoli živé, jasné a světle znějící soustavy, jsou neskutečně spojitě. Disperze se zdá být vynikající. Prakticky v každém místě pokoje je slyšet skutečnou, nefalšovanou barvu vokálů i jednotlivých nástrojů. Nepopírám, že si cením soustav, hrajících dobře také mimo hlavní osu poslechu. Specialisté se shodují v tom, že právě toto je měřítkem dobře vyprojektovaných soustav, přestože určité konfigurace filtrů a měničů tuto schopnost vylučují.

Po delší chvíli poslechu ke mně dochází fakt, že Mini-1 jsou studnicí informací o nahrávkách, především v oblasti středů a výšek. Tím se stávají jedněmi z nejlepších, jakých lze dosáhnout v této cenové kategorii. Popravdě řečeno, dávno jsem neslyšel lepší podání vysokých tónů – mám na mysli detailnost, která není spojena s žádným umělým zdůrazněním kontur, kovovým nádechem atd. Tweeter DMD je skutečně znamenitý, určitě podstatně lepší než předchozí beryliová kopulka. Je rovněž lepší, a to výrazně, než výškový měnič v modelu Tempo 6. Nové Mini-1, podobně jako i předchozí verze, výborně zvládají vokály. Projevují se zde takové vlastnosti reprodukce, jako čistota, rozmach, absence slyšitelného zkreslení a jakéhokoli „nosového“ zabarvení, i absence dunění. Střední pásmo je výjimečně zřetelné a barevné – jakoby ani nevycházelo z rozměrné a relativně těžké membrány. Mám ještě v paměti zvuk věhlasných „uhlíkových“ měničů Scan Speak, velmi podobných konstrukčně Usherům 8948. Tamten zvuk byl pro mě neakceptovatelný, tady je zvuk – objektivně vzato – velmi dobrý. Stačí si poslechnout zvuk klavíru, který v podání Mini-1 nabízí vyrovnanější a komplexnější harmonickou strukturu než v případě soustav Audio Physic.

V první verzi Mini-1 mě příliš nezaujalo podání basů, které, tak říkajíc, zhmotňuje školu zvuku firmy Usher. Toto pásmo znělo příliš měkce a bez důrazu. Nová verze rovněž částečně trpí tímto charakterovým znakem, ale při ustavení v místnosti, které jsem nakonec použil pro obě soustavy v testu, se nízké tóny prezentovaly znatelně lépe. I nadále jim chybí troška důrazu v nejnižší oktávě (projevuje se určitý specifický druh „otupení“ zvuku), přesto rovnoměrnost a vyváženost nízkých tónů, absence jakékoli „hrubosti“ a slyšitelného „hučení“ basreflexu, jsou jejími evidentními klady. Není pochyb o tom, že basy vycházející z Usherů jsou více lineární a méně „basreflexové“, než z Audio Physic. Je jich taky výrazně méně. Preference obou soustav se měnily v závislosti na použité nahrávce. Velmi nízký, syntetický bas z desky „Er“ Nilse Petera Molvaera, zní efektněji a zajímavěji na soustavách Audio Physic, totéž můžeme říci o nahrávce Marcuse Millera „Free“ (ještě stále jsem pln dojmů z koncertu v jazz-klubu Palladium). Generálně můžeme říci, že všude tam, kde se objevují velmi nízké, krátce znějící tóny, prim v dynamice drží Tempo 6. Naproti tomu v akustické hudbě převahu ztrácejí. Mám podezření, že v mnoha obytných místnostech soustavy Audio Physic způsobí více problémů, pokud jde o zvládnutí reprodukce basů, než lineárnější a méně efektní Ushery.

Nelze nevpomenout výjimečně dobré zobrazení stereofonie, v podání soustav Mini-1. Zvukovou scénu charakterizuje vynikající zobrazení hloubky prostoru a jeho mnohovrstevnatosti (znatelně lepší než u Audio Physic), a skutečně dobré „odtržení“ a osvobození zvuku od samotných soustav. Ani lokalizaci, i při hlasité reprodukci, není co vytknout. Jako na dvoupásmovou konstrukci, se ukázaly být Ushery vcelku imunní k jakékoli kompresi, i když větší možnosti dynamicko-motorické skýtá trojpásmová, německá konstrukce. Přesto rytmus a timing hovoří ve prospěch Mini-1.

DLE NAŠEHO NÁZORU

Mini-1 DMD dosáhly zřídka vídaného umění: hrát analyticky, rozlišeně a velmi dobře rozlišovat nahrávky, při současném zachování neagresivního, barevného a živého typu prezentace zvuku. Jsou to reproduktorové soustavy čisté rasy, plně zasluhující nést titul High-End. Jistě jsou lepší než některé značně dražší produkty věhlasných značek. Dokonce proti modelu Audio Physic Tempo 6, které jsou určitě těžkým soupeřem, mají Ushery stále co nabídnout: především lepší rozlišení a více detailů v pásmu středů i výšek a dále pak lineárnější, i když méně „zábavné“ podání basů. Pokud toto všechno bereme v úvahu, musíme přiznat, že si nové Mini-1 plně zaslouží naše doporučení.